

**A Magyar Nemzeti Bank
8/2019. (IV.1.) számú ajánlása**

**a hitelintézet által közvetlenül, valamint a kiemelt közvetítő útján végzett pénzváltási
tevékenységről**

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a hitelintézetek által közvetlenül, valamint a kiemelt közvetítő (pénzváltó iroda) útján végzett pénzváltási tevékenységgel (a továbbiakban együtt: pénzváltás) kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése, a nemzetközi és hazai pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével kapcsolatos szttenderdeknek való megfelelés elősegítése, valamint a kiemelten magas árfolyamkülönbség alkalmazása esetén a fogyasztói tájékozódás elősegítése.

Az ajánlás közzétételével az MNB a hitelintézetek által közvetlenül, valamint kiemelt közvetítő igénybevételel végrehajtott nagyösszegű pénzváltások során fennálló, pénzmosással és terrorizmus-finanszírozással kapcsolatos kockázatokat kívánja csökkenteni, a 2017. év során felülvizsgált Nemzeti Kockázattértékelés, valamint az Európai Bizottság nemzetek feletti kockázattértékelésének megállapításaival összhangban. A pénzváltásban megjelenő készpénz kiterjedtsége magas szintű kockázatot jelent, mind az alaptűncselekmények, mind a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása tűncselekmények vonatkozásában.

A pénzváltási tevékenység során emellett visszatérő problémaként jelentkezik, hogy a kiemelt idegenforgalmi helyeken kifejezetten magas árfolyamkülönbség alkalmazása figyelhető meg, amely az ország számára reputációs kockázatot hordozhat magában. A megalapozott döntés elősegítése céljából az ajánlás alapján az EUR és az USD váltások esetében az ügyfél számára látható helyen indokolt közzétenni az alkalmazott árfolyamkülönbséget, ha az meghaladja a 10 %-ot.

Az ajánlás kidolgozása során figyelembevételel került a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény, a pénzváltási tevékenységről szóló 297/2001. (XII.27.) Korm. rendelet, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.), az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény alapján elkészítendő belső szabályzat kötelező tartalmi elemeiről szóló 21/2017. (VIII. 3.) NGM rendelet, az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény, továbbá a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény végrehajtásának az MNB által felügyelt szolgáltatókra vonatkozó, az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti szűrtrendszer kidolgozásának és működtetése minimumkövetelményeinek részletes szabályairól szóló 45/2018. (XII. 17.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet), a pénzügyi intézmények és azok közvetítői által megkövetelt, a pénzeszközök forrására vonatkozó információkról, valamint ezen információk igazoló ellenőrzése érdekében a pénzeszközök forrására vonatkozó dokumentumok bemutatásáról, a bejelentések alapjául szolgáló adat, tény, körűlmény felismerésének elősegítéséről és a magas kockázattal járó ügyletek bejelentéséhez magas kockázattal bejelentésekhez kapcsolódó intézkedésekről szóló, 6/2019. (IV.1.) számú MNB ajánlás, valamint a pénzügyi intézmények pénzmosási és terrorizmus finanszírozási

kockázatainak értékeléséről, és a kapcsolódó intézkedések meghatározásáról szóló, 7/2019. (IV.1.) számú MNB ajánlás.

Az ajánlás címzettjei a pénzváltási tevékenységet végző hitelintézetek, valamint a pénzváltó tevékenységet közvetítők (a továbbiakban: pénzváltó iroda), (a továbbiakban együtt: szolgáltató).

Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

II. A pénzváltási tevékenység végzése során általánosan elvárt gyakorlatok

1. Az MNB szükségesnek tartja, hogy a pénzváltó iroda az 50 millió forintot elérő vagy meghaladó ügyletek vonatkozásában a Pmt. 10. § (2) bekezdésének megfelelően – kockázaterzékenységi megközelítés alapján – kérje a pénzeszközök forrására vonatkozó információk rendelkezésre bocsátását, valamint ezen információk igazoló ellenőrzése érdekében a pénzeszközök forrására vonatkozó dokumentumok bemutatását.
2. Az MNB elvárja, hogy a pénzváltó iroda az 50 millió forintot elérő vagy meghaladó ügyletek végrehajtását az ügylet tervezett végrehajtását megelőzően legalább 5 nappal benyújtott írásbeli kérelemhez kösse. A pénzváltó iroda az ügyfelek kiszolgálására szolgáló üzlethelyiségben ügyfeleit – hirdetmény vagy egyéb tájékoztató útján – előzetesen tájékoztassa arról, hogy az 50 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltás csak a megbízó hitelintézet előzetes jóváhagyásával valósulhat meg és az ügylet végrehajtása előzetes kérelemhez kötött.
3. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a 2. pontban említett kérelemben az alábbi adatok kerülnek feltűntetésre:
 - az ügyfél Pmt. 7. § (2) bekezdésében szereplő azonosítási adatai;
 - az ügyfél pénzeszközeinek forrására vonatkozó adatok;
 - a Pmt. szerinti tényleges tulajdonos adatai (amely lehet lekérdezés eredménye, vagy nyilatkozat alapján);
 - a Pmt. szerinti kiemelt közszereplő adatai (amely lekérdezés eredménye, vagy nyilatkozat alapján);
 - a tervezett megbízás tárgya és összege;
 - a teljesítés körülményei (hely, idő, mód).
4. Az MNB elvárja, hogy az ügylet végrehajtásához – azt megelőzően – a pénzváltó iroda beszerezze a 2. pontban említett kérelem megbízó hitelintézet általi jóváhagyását.
5. Az MNB elvárja, hogy a megbízó hitelintézet és a pénzváltó iroda a pénzeszközök forrására vonatkozó információk és dokumentumok vizsgálata során a pénzeszköz legális eredetével kapcsolatban felmerülő kétség esetén haladéktalanul bejelentést tegyen a pénzügyi információs egységként működő hatóságnál.
6. Az MNB elvárja, hogy a megbízó hitelintézet és a pénzváltó iroda 10 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltás esetén a kétség felmerülését a lehető legtagabb módon értelmezze. Emellett, ha a beszerzett pénzeszközök forrására vonatkozó információk, vagy dokumentumok alapján nem látja

egyértelműnek a legális eredet igazolását, akkor a jogszabályi elvárásoknak megfelelően tagadja meg az ügylet végrehajtását és haladéktalanul tegyen bejelentést a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére.

7. Az MNB szükségesnek tartja, hogy a megbízó hitelintézet rendszeresen szűréseket végezzen a pénzváltó irodánál a közvetlenül a jelen ajánlás szerinti értékhatárok (10 és 50 millió forint) alatti pénzváltásokkal kapcsolatban. Amennyiben azonos pénzváltó irodánál több, a forgalom vagy az ügyfélprofil alapján nem indokolt összegű pénzváltást azonosít, az MNB jó gyakorlatnak tartja, hogy a megbízó hitelintézet vizsgálja meg ennek okát és amennyiben szükséges, tegye meg a megfelelő intézkedéseket, valamint vizsgálja felül a közvetítővel való jövőbeni együttműködés kockázatát.
8. Az MNB szükségesnek tartja, hogy a megbízó hitelintézet rendszeresen, de legalább hetente szűrje az azonos ügyfél által a megbízó hitelintézet más pénzváltó irodájánál való előfordulását, ideértve a közvetlenül a jelen ajánlás szerinti értékhatárok (10 és 50 millió forint) alatti rendszeresen előforduló váltásokat is.
9. Az MNB szükségesnek tartja, hogy a megbízó hitelintézet a pénzváltó irodával kötött megbízási szerződésben – a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével és megakadályozásával, vagy a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedésekkel, vagy a szűrőrendszer működtetésével kapcsolatos jogszabályi előírások súlyos megsértése mellett – jelenítse meg az azonnali hatállyal történő felmondás indokai között a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos feladatok be nem tartására vonatkozó eseteket is, így többek között, ha a pénzváltó iroda:
 - nem kérte meg az 50 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltáshoz a megbízó hitelintézet előzetes hozzájárulását és nem szerezte be a pénzeszközök forrására vonatkozó információkat, vagy nem kérte ezen információk igazoló ellenőrzése érdekében a pénzeszközök forrására vonatkozó dokumentumok bemutatását;
 - nem helyezte megerősített eljárás alá az ügyfelet az első, 10 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltási tranzakciójakor;
 - a megerősített eljárás alá tartozó ügyfél újabb 10 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltásainál nem szerezte be a pénzeszközök forrására vonatkozó információkat, vagy nem kérte ezen információk igazoló ellenőrzése érdekében a pénzeszközök forrására vonatkozó dokumentumok bemutatását;
 - a pénzeszközök forrására vonatkozó információk és dokumentumok vizsgálata során ugyan többször volt kétsége a pénzeszköz legális eredetét illetően, és/vagy nem találta elfogadhatónak a forrásigazolást, a feltárt kockázat kezelése érdekében mégsem tett haladéktalanul bejelentést a pénzügyi információs egységként működő hatóságnál;
 - közvetlenül a jelen ajánlás szerinti értékhatárok (10 és 50 millió forint) alatti olyan pénzváltásokat hajtott végre, amely a kockázati tényezők beazonosítása eredményeként nagy valószínűséggel a megerősített eljárás, illetve a vezetői döntést igénylő intézkedés elkerülését szolgálják;
 - haladéktalan bejelentési kötelezettségét elmulasztja.
10. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a súlyos vagy ismételt jogsértést elkövető pénzváltó irodával szemben a megbízó hitelintézet alkalmazza az azonnali felmondás lehetőségét.

11. Az MNB elvárja, hogy a megbízó hitelintézet a pénzváltó irodánál lefolytatott ellenőrzései során – a hatályos adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően – kiemelten vizsgálja azt, hogy:
- a pénzváltó iroda az első alkalommal 10 millió forintot elérő vagy meghaladó összegben pénzt váltott ügyfelét a Pmt.-ben és az MNB rendeletben meghatározott megerősített eljárás alá helyezte-e;
 - a megerősített eljárás alá tartozó ügyfelek minden további 10 millió forintot elérő vagy meghaladó összegű pénzváltása esetén a pénzváltó iroda mérlegelés nélkül, minden esetben, beszerezte-e a pénzeszközök forrására vonatkozó információkat, amely magában foglalja a bemutatott dokumentum beazonosításához szükséges adatok és a dokumentum lényeges tartalmának rögzítését;
 - a pénzeszközök forrására vonatkozó információk legális forrásból származása vélelmezhető-e;
 - a pénzváltó iroda a szükséges esetekben teljesítette-e haladéktalan bejelentési kötelezettségét.
12. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltató a fogyasztók számára nyitva álló helyiségeiben, az árfolyamjegyzéken, vagy az árfolyamjegyzékkel azonos helyen, a figyelem felkeltésre alkalmas módon, magyar, angol és német nyelven is tegye elérhetővé a jegyzett euró (EUR) és amerikai dollár (USD) jegyzéssel egyidejűen számított, eladási és vételi árfolyama közötti különbségének vételi árfolyamhoz viszonyított százalékos arányát, amennyiben az árfolyamkülönbség (marzs) eléri vagy meghaladja a 10%-ot. A százalékos arányt legalább egy tizedesjegy pontossággal, „marzs”, illetve „margin” és „Marge” megnevezéssel szükséges feltüntetni.

III. Záró rendelkezések

13. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
14. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
15. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
16. Az MNB a jelen ajánlás 9-11. pontjában foglalt elvárások alkalmazását 2019. szeptember 1-jétől, az ajánlás többi pontjában meghatározott elvárások alkalmazását pedig 2019. május 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

Dr. Matolcsy György s.k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke